

Az ELTE Jogi Karának újjáalakított könyvtára

A jogrendszerben kifejezett szabályok a múlt társadalmakban csak a kiváltságos feudális vagy tőkés osztályok érdekeinek feleltek meg és a társadalom nagyobbik részét képező dolgozó osztályok érdekeinek elnyomását szolgálták. A jog ilyen szerepét az értelmiségi csoportok szakmai összetétele is tükrözte: hazánkban a felsőfokú tanintézeti oklevéllel rendelkezők száma 1930-ban 86 885 fő volt, ebből 27 068 rendelkezett államis és jogtudományi képesítéssel. Ez az összes diplomások számához viszonyítva 31,1 százalékot jelentett. A jogi képesítéssel rendelkezők nagy része az állami apparátusban, a közigazgatásban és az igazságszolgáltatásban tevékenykedett és így szükségszerűen képviselője volt a dolgozókkal szembenálló társadalmi rendszereknek.

A társadalmunkban bekövetkezett változás nyomán az értelmiségi réteghez tartozók száma megnégyszereződött. Az 1970. évi népszámlálás adatai szerint a felsőfokú oklevéllel rendelkezők száma 303 000, ennek azonban már csak 8,5 százaléka, 25 900 ember tartozik a jogi értelmiséghez. Az új értelmiségben belül a termelés szerkezeti változásának megfelelően erőteljesebben növekedett a műszaki,

közgazdasági és a pedagógiai kategóriákba tartozók száma és aránya.

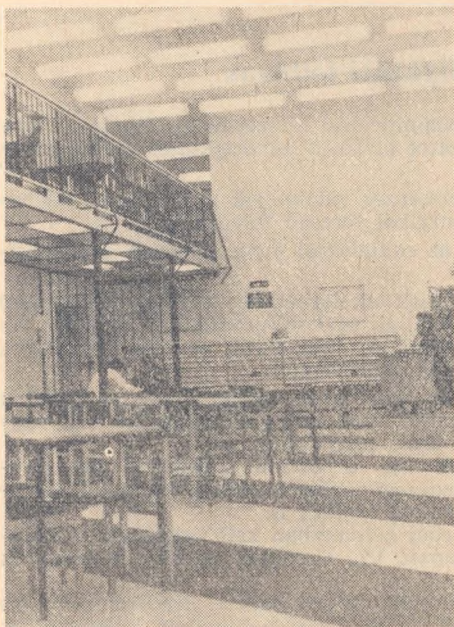
A nagy múltra visszatekintő hazai jogi szakemberképzésnek ma is egyik bázisa a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kara. Itt mintegy 900 nappali, valamint 800 esti és levelező hallgató részére nyújtanak korszerű képzést. Nem érdektelen tehát, ha megismerjük, hogyan kapcsolódik az oktatás munkájához a kar könyvtára, milyen segítséget nyújt a tanulmányi anyag elsajátításához és a tudományos munkában való jártasság megszerzéséhez.

Állomány és hálózat

A Jogi Kar Könyvtára az ELTE Egyetemi Könyvtárának hálózatában hálózati alközpontként működik, s mint az állam- és jogtudományok tudományági szakkönyvtára, teljes egészében átvállalja az Egyetemi Könyvtártól a jogi gyűjtőkör gondozását. Az állomány gyarapítását a kari könyvtár és a tanszéki könyvtárak önállóan végzik, a külföldi (devizás) könyvek és folyóiratok beszerzése pedig a hálózati központ, az Egyetemi Könyvtár útján történik. Az 1971. év végén a kari központi könyvtár feldolgozott állománya 52 161 kötet könyvet, 5210 időszaki kiadványt, 7439 kéziratot (főleg disszertációt) és 5342 egyéb dokumentumot foglalt magában. Ugyanezen évben a kari könyvtár részére 1308 kötet könyvet, valamint 389 kötet folyóiratot, továbbá 825 kéziratot és 107 egyéb dokumentumot, összesen 2629 kötet könyvtári egységet vettek állományba. A tanszéki könyvtárak állománya 2046 kötet könyvvel gyarapodott. Ha a könyvállomány gyarapodásának teljes összegét elosztjuk a nappali hallgatók számával, 1 főre 400 Ft értékű gyarapodás jut egy év alatt.

A nemzetközi kiadványcsere útján állományba került könyvek száma 1971-ben 179 kötet volt 14 000 Ft értékben. Ezen kívül számtalan, főleg a külföldi egyetemek tudományos közleményeit tartalmazó periodikus kiadvány érkezik a kar kiadásában megjelenő *Acta* és *Annales* csereanyagaként, amelyeknek értéke elsősorban abban rejlik, hogy e kiadványok más formában terjesztésre nem is kerülnek. A cseretevékenységet a kari könyvtár látja el.

A 19 tanszéki könyvtár ellátási rendszere jól megszervezett: az önálló állománygyarapítást központi feldolgozással kapcsolták össze, így biztosították a fel-

Az olvasóterem, háttérben a katalógus-sorral

dolgozás elvi egységét. Ez az intézkedés jól szolgálja a hallgatók könnyebb tájékozódását is a központi és a tanszéki állomány katalógusaiban. Megoldatlan azonban a tanszéki kihelyezett állomány további szakszerű kezelésének kérdése. Csupán 2 tanszéki könyvtárosi státusz van, a többi helyen az oktatók vagy a tanszéki adminisztrátorok kezelik a könyvtárat. Ismeretes a más egyetemeken szintén felmerült bérezési probléma is: a könyvtárosok nem tartoznak az egyetem oktatói karához, az ottani fizetésrendezésből kimaradtak, de nem tettek említést róluk a könyvtárosi bércorrekciók sem. A könyvtárosok erkölcsi megbecsülése általában itt sem áll magas fokon, kitüntetésben vagy egyéb erkölcsi elismerésben ritkán részesülnek, mindezek nem segítik elő a kedvező munkahelyi légkör kialakulását.

Elhelyezés és berendezés

A könyvtár fejlődését hosszú időn át akadályozta a rossz elhelyezés. Korábban a III. emeleten levő helyiségekben statikai okok miatt nem lehetett sem a raktárt, sem az olvasótermi ülőhelyek számát növelni. Itt csak 16 férőhelyes olvasószoza volt, amely 1963 óta működött, azonban a hallgatóknak csak egy töredékét tudták benne elhelyezni. 1966-tól a könyvtár új vezetésének legfőbb törekvése arra irányult, hogy a könyvtár működéséhez elengedhetetlenül szükséges bővítési lehetőségeket kihasználja. Következetes munkája nyomán 1968/69-ben sikerült végre a könyvtárnak az egyetem földszinti szárnyában új helyiségekhez jutnia. Az átalakítások elvégzése és az új berendezés beépítése után az 1970/71-es tanévben már az új helyen állt a könyvtár a hallgatók és a kutatók rendelkezésére. Az új könyvtár — ha kicsiben is — távlatilag képes mindazokat a szolgáltatásokat nyújtani, amelyeket a hallgatók igényelnek.

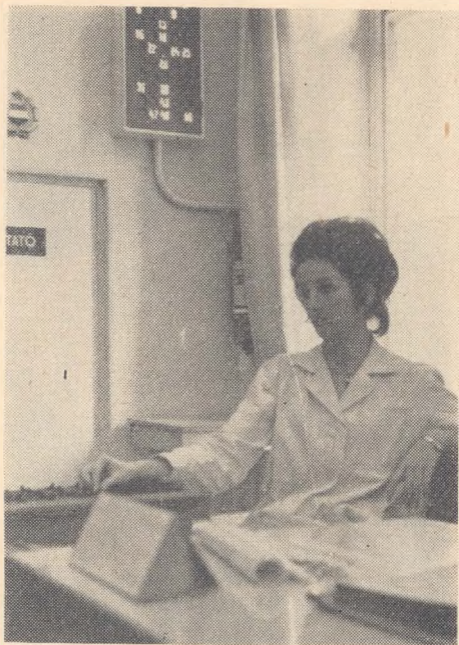
Az olvasó beérkezésekor személyi igazolványa ellenében olvasótermi helyszámot vesz át — ez egyben a ruhatári szekrény kulcsa is. Minden egyes olvasótermi helyhez egy-egy, vele azonos számú, zárható ruhatári szekrény tartozik. A ruhatár kezelése így nem igényel külön személyt, ráadásul kis helyen — az olvasóterem előtti folyosószakaszon, illetve a dohányzóban — célszerűen és a tűzvédelmi előírásoknak megfelelően helyezhető el. Ezután juthat az olvasó az olvasóterembe, ahol jelenleg 50 olvasó helybeni kiszolgálására van lehetőség, és ez a szám a múltbeli 16 férőhellyel szemben lényegesen növekedés.

Az olvasótermi helyiség belső magassága galéria építését tette lehetővé, és így

Mini-Graph készülékkel sokszorosítják a katalóguscédulákat

a kutatók külön elhelyezéshez jutottak. Fent a galérián is vannak kutatói olvasóhelyek, lent a szabadpolcos kézikönyvtár, a katalógusok, a folyóiratok és a hallgatók, illetve kutatók olvasóhelyei találhatóak. Mind az olvasótermek, mind a kétszintes raktár könyvtári berendezését a békéscsabai Vasipari Ktsz szállította, s ő építette a galériát is. A fémállványok, fémkatalógusszekrények merevségét a színek gondos megválasztásával ellensúlyozták, a kevertfémű fénycsóvilágításban a berendezés jó benyomást kelt az olvasóban. A raktár közvetlenül az olvasóterem mellett van, és ez megkönnyíti a kiszolgálást. Amennyiben az olvasó innen kér könyveket, a könyvtáros az elektromos hívótáblán a megfelelő helyszám bekapcsolásával jelzi, hogy a kért könyv megérkezett. Így csendben, a többi olvasó zavarása nélkül oldották meg a folyamatos raktári kiszolgálást. Nagyon jók az egyedi tervezésű kutatói olvasóasztalok, amelyek az asztal egyik részén elhelyezett kis állvány segítségével több könyv egyidejű tárolására is lehetőséget nyújtanak. Általában a célszerűsége való törekvés jellemezte a könyvtár egész tervezését: józan egyszerűség és puritán gazdaságosság volt a felismerhető vezérelv az átalakítás során. Gondot fordítottak a modern kisgépek beszerzésére is: a feldolgozó munka meggyorsítására pl. beszerettek egy Mini-Graph M120. típusú

**Számhívó berendezés az olvasóteremben
(Gerő Gyula felvételei)**

sú elektromos meghajtású katalóguscédula sokszorosító gépet, amely stencillel működik, és amelynek segítségével kielégítő minőségi színvonalon oldható meg egy ilyen közepes nagyságú könyvtár cédulaellátása. A kis méretű szerkezet amerikai gyártmány, behozatala csak devizá-

ért lehetséges, nemcsak a hazai, hanem a külföldi is, hogy hasonló megoldású cédulaadó szorosító gépet a hazai ipar is elő tudna állítani. Erre pedig különösen a közművelődési könyvtárakban lenne nagy szükség, hogy a cédulaellátásban mutatkozó elmaradást fel tudják számolni.

Forgalom

1971-ben kölcsönzés céljából 377 oktató és 3200 hallgató fordult meg a könyvtárban, ennél lényegesen több volt azonban az olvasótermi látogatók száma: 540 oktató, illetve 11 430 hallgató látogatását jegyezték fel a könyvtár statisztikájában. A kezdeti eredmények azt mutatják, hogy a hallgatók megkedvelték az új könyvtárat és szívesen keresik fel a barátságos olvasóhelyiséget, ahol zavaró körülményektől mentesen, nyugodtan készülhetnek fel a tanulmányi anyagból.

*

A 9 főnyi létszámmal dolgozó Jogi Kari Könyvtár igényes, szép munkát végez. Kapcsolatai egyre bővülnek mind az olvasókkal, mind a bel- és külföldi társintézményekkel. A fejlesztés irányairól helyes elképzeléseik vannak. A helyi reprográfiai szolgáltatások fejlesztése lenne számukra a következő feladat: megfelelő xerox és mikroleolvasó berendezések minden bizonnyal segítenék a könyvtárat abban, hogy még korszerűbb intézménynyé, az oktatási munkát még hatékonyabban segíteni tudó információs bázissá váljék.

Mezei György

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR
HÍRDETYO

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 MÁJ

027 KÖNYVTÁROS

Budapest

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Jogi Kari Könyvtárának galériás olvasóterme
(Cikkünket ld. a 270. oldalon) (Gerő Gyula felvételei)

